

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-05-15
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr P 129-12

KLAGANDE

1. Ylva Abrahamsson Thornefors, Brinkskavägen 2 B, 645 30 Strängnäs
2. Johan Andersson, Helgarö, Hagalund, 645 92 Strängnäs
3. Lennart Andersson, Helgarö Väla, 645 92 Strängnäs
4. Anna Björbrand Lövgren, Helgarö Rällinge 1, 645 92 Strängnäs
5. Catrine Fredlund, Helgarö Haga 1, 645 92 Strängnäs
6. Förening Landskapsskydd i Strängnäs, Rällinge Stenhammar 2, 645 92 Strängnäs
7. Anncharlott Hedin, Rällinge Rosendal, 645 92 Strängnäs
8. Gunnar Hedin, Rällinge Rosendal, 645 92 Strängnäs
9. Claes Holmgren, Eldsbergagränd 7, 125 73 Älvsjö
10. Margareta Holmgren, Eldsbergagränd 7, 125 73 Älvsjö
11. Krister Hålldin, Stationsvägen 2, 632 39 Hällbybrunn
12. Gunilla Höijer, Wiboms väg 9, 171 60 Solna
13. Börje Jansson, Skimmelvägen 7, 177 39 Järfälla
14. Kent Karlsson, c/o Advokat Wilhelm Thornefors, Birger Jarlsgatan 42
114 29 Stockholm
15. Rolf Karlsson, Källängen Helgarö, 645 92 Strängnäs
16. Tommy Karlsson, c/o Advokat Wilhelm Thornefors, Birger Jarlsgatan 42
114 29 Stockholm
17. Örjan Karlsson, c/o Advokat Wilhelm Thornefors, Birger Jarlsgatan 42
114 29 Stockholm
18. Hans Kroné, Helgaröby Klockargården, 645 92 Strängnäs
19. Åsa Lilja, c/o Advokat Wilhelm Thornefors, Birger Jarlsgatan 42, 114 29
Stockholm

Dok.Id 368463

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00 -

20. Håkan Lindström, Åsbygård Helgarö, 645 92 Strängnäs
  21. Kristina Lindström, Åsbygård Helgarö, 645 92 Strängnäs
  22. Kaj Lundahl, Wiboms väg 9, 171 60 Solna
  23. Arne Lövgren, Rellinge Stenhammar 2, 645 92 Strängnäs
  24. Gun Lövgren, Rellinge Stenhammar 2, 645 92 Strängnäs
  25. Henric Lövgren, Helgarö Rällinge 1, 645 92 Strängnäs
  26. Lillemor Mårtensson, Rällingelund, 645 92 Strängnäs
  27. Lilian Onelöv, Helgaröby 2, 645 92 Strängnäs
  28. Sten Onelöv, Helgaröby 2, 645 92 Strängnäs
  29. Silja Sandelin, Fogdö Eriksberg, 645 92 Strängnäs
  30. Bernd Stümer, Väla Gård, Helgarö, 645 92 Strängnäs
  31. Gun Söderlund Williamsson, Helgaröby 1, 645 92 Strängnäs
  32. Eva Wesslén, Bäverdammsgränd 126, 124 63 Bandhagen
  33. Börje Williamsson, Helgaröby 1, 645 92 Strängnäs
- Ombud för 1, 3–13, 15, 18, 20, 21, 23, 25–29, 31–33: Gun Lövgren
Rellinge Stenhammar 2, 645 92 Strängnäs

Ombud för 2: Bernd Stümer, Väla Gård, Helgarö, 645 92 Strängnäs

Ombud 14, 16, 17 och 19: Advokat Wilhelm Thornefors, Advokatfirman Wilhelm Thornefors AB, Birger Jarlsgatan 42, 114 29 Stockholm

MOTPARTER

1. Plan- och byggnämnden i Strängnäs kommun, 645 80 Strängnäs
2. Strängnäs stift, Prästlönetillgångar, Box 84, 645 84 Strängnäs

Ombud för 2: Advokat Tove Andersson, Wistrand Advokatbyrå, Box 11920
404 39 Göteborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Södermanlands läns beslut 2011-12-15, i ärende nr 403-2103-11, 403-42-2011, 403-43-2011, 403-4710-2010 och 403-4711-2010, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Avvisat överklagande

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar Johan Anderssons överklagande.
  2. Mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut såvitt det avser Håkan Lindström.
  3. Mark- och miljödomstolen avslår övriga överklaganden.
-

BAKGRUND

Plan- och byggnämnden i Strängnäs kommun, i det följande nämnden, beslutade att bevilja Strängnäs stift bygglov enligt plan- och bygglagen (1987:10) för uppförande av två vindkraftverk inom fastigheterna Strängnäs Näs 1:4 och Strängnäs Knutsberg 1:2.

Nämndens beslut om att bevilja bygglov för vindkraftverken överklagades av ett stort antal enskilda och flera föreningar, däribland Föreningen Landskapsskydd i Strängnäs, i det följande föreningen. Länsstyrelsen beslutade därefter att avvisa överklagandena från flera enskilda och föreningen, vilka i sin tur har överklagat avvisningsbeslut.

Mark- och miljödomstolen avgör denna dag även mål P 635-12 och mål P 1924-12. I nämnda mål har domstolen upphävt underinstansernas beslut om bygglov för de i detta målet aktuella åtgärderna.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Ylva Abrahamsson Thornefors, Lennart Andersson, Anna Björbrand Lövgren, Catrine Fredlund, Anncharlott Hedin, Gunnar Hedin, Claes Holmberg, Margareta Holmberg, Krister Hålldin, Gunilla Höijer, Börje Jansson, Rolf Karlsson, Hans Kroné, Håkan Lindström, Kristina Lindström, Kaj Lundahl, Arne Lövgren, Gun Lövgren, Henric Lövgren, Lillemor Mårtensson, Lilian Onelöv, Sten Onelöv, Silja Sandelin, Gun Söderlund Williamsson, Eva Wesslén och Börje Williamsson, i det följande Ylva Abrahamsson Thornefors m.fl. om inget annat anges, har som de får förstås yrkat att det överklagade beslutet ska upphävas och ärendet återförvisas till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Johan Andersson och Bernd Stümer har, som de får förstås, yrkat att det överklagade beslutet ska upphävas och ärendet återförvisas till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Föreningen, har, som det får förstås, yrkat att det överklagade beslutet ska upphävas och ärendet återförvisas till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Kent Karlsson, Tommy Karlsson, Örjan Karlsson och Åsa Lilja, i det följande Kent Karlsson m.fl. om inget annat anges, har yrkat att det överklagade beslutet ska upphävas och ärendet återförvisas till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Nämnden har bestritt ändring.

Strängnäs stift har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN

Till stöd för sina respektive talan har parterna anfört i allt väsentligt vad som framgår av det överklagade beslutet. Därutöver har parterna, såvitt nu är av intresse, gjort sammanfattningsvis följande tillägg och förtydliganden.

Ylva Abrahamsson Thornefors m.fl.

Enligt miljöbalken får en berörd allmänhet överklaga ett beslut om avgörandet har gått honom eller henne emot och om den enskilde kan antas bli särskilt berörd. Av lagstiftningen framgår inte något särskilt avstånd till klaganden. Det finns rättsfall där klagorätt har tillerkänts enskilda inom 10 km.

Rällinge bys samfällda vattenområde, som gränsar mot fastigheten Näs brukas för yrkesmässigt fiske och riskerar att påverkas negativt av vindkraftverkens uppbyggnad och drift. Det samfällda vattnet i Granfjärden utgör närområde till vindkraftverken. Yrkesfiske har kontrakterats fram till 2018.

Håkan Lindström är ägare till en fastighet som är rågranne med Strängnäs Knutsberg 1:2. Han har dock inte bedömts vara rågranne.

Vindkraftverken ska uppföras i ett område som är oexploaterat. Verken kommer att medföra en negativ effekt på havsörn och fiskgjuse samt de höga natur- och kultur-

värdena som finns i området. Verken kommer även att påverka ett strandskyddat område. Det saknas vidare utredning om hur vägen som ska gå fram till vindkraftverken – genom skog och sumpmarker – kommer att påverka naturförhållandena. Det saknas även en fågelinventering.

Arne Lövgren och **Gun Lövgren** har för egen del tillagt att fastigheten Strängnäs Rällinge 4:2 sträcker sig ut i Rällingeviken med gräns mot fastigheten Näs. Den närmaste sjönära marken (700 meter) vid Kvarnholmen och Bymasskär kommer att störas av de i sydväst liggande vindkraftverken som orsakar buller, skuggbildningar och störd horisont. Båt, bad och friluftsliv kommer att påverkas. Många höga naturvärden och naturskydd finns i området. Området har hög tillgänglighet både från land- och sjösidan och utgör ett av Mälarens få tysta områden.

Johan Andersson och Bernd Stümer

De olägenheter som vindkraftverken ger upphov till innebär att enskilda är berörd allmänhet. Med stöd av miljöbalken har den berörda allmänheten rätt att överklaga nämndens beslut om bygglov.

Frågan om talerätt och vem som är att anse som berörd allmänhet regleras inte uttryckligen i miljöbalken eller plan- och bygglagen. Rätten att överklaga ett beslut om bygglov tillkommer även enskilda på grund av Sveriges internationella åtaganden. Sådana åtaganden är t.ex. Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna (EKMR), Århuskonventionen samt EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna från 2007 som är en parallell- och komplementförfattning till EKMR. Likaså Europafördraget och MKB-direktivet tillerkänner enskilda rätt att överklaga. Dessa bestämmelser är samtliga överordnade svensk lag och kan därför inte åsidosättas av svenska myndigheter. Allmänhetens rätt att överklaga beslut om bygglov framgår även av EU-domstolens dom i mål C-263/08.

Föreningen

Medlemmarna representerar den berörda allmänheten. Rätten för ideella föreningar att få överklaga beslut framgår av 16 kap. 13 § miljöbalken. Föreningens verksam-

het har allmänhetens stöd. I den allmänheten ingår samtliga som blivit avvisade av länsstyrelsen. Länsstyrelsen har felaktigt inskränkt den berörda allmänheten till att endast avse rågrannar. Något samråd har aldrig hållits och länsstyrelsen har avvisat föreningen utan att först undersöka om varför allmänheten är att anses som berörd. Föreningen har rätt att överklaga bl.a. med stöd av Århuskonventionen. Detta framgår av EU-domstolens dom i mål C-263/08.

Under 2008 bildades en interimsstyrelse eftersom det gick rykten om den planerade vindkraftsetableringen. Strängnäs stifts ansökan är daterad 2010-01-10. Föreningens första årsmöte ägde rum i mars 2009. På grund av ett missförstånd och okunskap skickades ansökan om organisationsnummer inte in förrän i november 2010.

Kent Karlsson m.fl.

Utöver vad övriga klaganden har anfört i målet tilläggs att fastigheterna Strängnäs Knutsberg 1:14, Strängnäs Knutsberg 1:6 och Strängnäs Knutsberg 1:13 är belägna på ett sådant avstånd och under sådana omständigheter i övrigt, att fastigheterna och dess ägare är berörda på ett sådant sätt att av den avsedda verksamheten, att de har rätt att överklaga nämndens beslut om bygglov.

Vindkraftverken skulle i olika hänseenden allvarligt skada och negativt påverka landskapet, naturen och nyttjandet av fastigheterna. Det finns en risk för att omfattande störningar av ljud, ljus och skuggbildning skulle uppkomma. Vindkraftverken skulle också innebära ett omfattande intrång på fastigheten Knutsberg 1:3 som de i olika hänseenden nyttjar och brukar. De använder fastigheten Knutsberg 1:3 för rekreation och friluftsliv i direkt närhet till de planerade verken, och är därigenom direkt berörda av planerad byggnation och drift.

Även de omfattande vägarbetena på fastigheten Knutsberg 1:3 och i direkt anslutning till övriga ovan angivna fastigheter, i anledning av byggnationen av vindkraftverken kommer att i betydande omfattning beröra samtliga ovan angivna fastigheter, och boende i området.

Av nu anförda omständigheter borde det vara tydligt att de samtliga är berörda av beslutet om bygglov på ett sådant sätt att de ska anses vara sakägare. Som gällande praxis och förarbeten uppfattas är sakägarbegreppet avsett att ha en generös tillämpning. Även EU-regler och EU-praxis talar för en generös tillämpning av sakägarbegreppet.

Kent Karlsson och **Tommy Karlsson** har för egen del tillagt att de är berörda av beslutet om bygglov för vindkraftverken eftersom verken kommer att innebära ett intrång i de jord- och skogsbruksnäringar de bedriver på fastigheten Knutsberg 1:3. Skogsbruket bedrivs i direkt närhet, i ett fall mindre än 100 meter från byggnadsplatsen för de planerade vindkraftverken. Byggnation av vindkraftverken skulle innebära ianspråktagande av dem nyttjad mark för industriell energiproduktion, medförande risker för iskast och annan fara samt intrång i deras verksamhet.

Vid tiden för Strängnäs stifts ansökan om bygglov och nämndens inhämtande av granneyttranden från berörda sakägare arrenderade Kent Karlsson och Tommy Karlsson gemensamt jordbruket på fastigheten Knutsberg 1:3. De bedrev även gemensamt skogsbruket på fastigheten i form av tillsyn av skog och avverkning samt hade rätt att utöva jakt på fastigheten. Därefter har arrendet formellt överflyttats till enbart Kent Karlsson, som alltså nu formellt bedriver jordbruket, dock med biträde av Tommy Karlsson. Planerad byggnation, särskilt vägfrågor och därmed sammanhängande frågor berör direkt jordbruket och skogsbruket, men även jakten.

Strängnäs stift

Ingen av de klaganden som avvisats av länsstyrelsen är s.k. rågrannar. Utifrån de fastigheter som klagandena företräder har de inte haft rätt att överklaga nämndens beslut. Vad som anføres om påverkan på allmänna intressen utgör inte omständigheter som grundar klagorätt för enskilda.

Kent Karlsson m.fl. har först vid komplettering av sitt överklagande hos mark- och miljödomstolen framfört ha rätt att överklaga nämndens beslut utifrån någon form

av nyttjanderätt till fastigheten Knutsberg 1:3. Någon sådan rättighet är dock inte inskriven i fastighetsregistret. Substansen i påstående har inte heller i övrigt styrkts.

Den aktuella vindkraftsetableringen saknar betydelse för förutsättningar att bedriva skogs- och jordbruk på fastigheten Knutsberg 1:3. För att undvika missförstånd ska det även klarläggas att all vägdragning för vindkraftverken kommer att ske på egna fastigheter i enlighet med vad som angetts hos länsstyrelsen den 29 februari 2012.

Bestämmelsen i 16 kap. 12 § miljöbalken om ideella förningars talerätt är inte tillämplig i mål om bygglov. Föreningen saknar därför klagorätt i detta mål. Även om bestämmelsen hade varit tillämplig hade det kunnat ifrågasättas om föreningens syfte är att tillvarata de intressen som anges däri. Vidare hade noterats att det inte framgår att kriteriet på 100 medlemmar respektive tre år är uppfyllt. Därtill fick i synnerhet framhållas att det inte kan anses visat att föreningen har allmänhetens stöd på sätt som avses i bestämmelsen, se Högsta domstolens beslut 2012-12-18, mål nr Ö 4925-11; NJA 2012 s. 921. Föreningen verkar ha registrerats 2010.

Det är upp till den organisation som vill utnyttja rätten att överklaga att visa att förutsättningarna är uppfyllda, se Nacka tingsrätt, dom 2010-10-11, mål nr M 353-10 och prop. 2009/10:184 s. 76.

Beträffande uppgiften om samfällt vatten ska det framhållas att vindkraftsverksamheten saknar betydelse för förutsättningarna för att nyttja detsamma.

UTREDNINGEN I MÅLET

Mark- och miljödomstolen har hållit sammanträde och syn.

Klagandena har inkommit med viss skriftlig utredning.

DOMSKÄL

Utgångspunkter för prövningen

I målet tillämpas plan- och bygglagen i dess lydelse före den 2 maj 2011. Plan- och bygglagen (1987:10) saknar någon uttrycklig bestämmelse om vem som har rätt att överklaga ett beslut om bygglov.

Enligt 22 § förvaltningslagen (1986:223) får ett beslut överklagas endast av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot och beslutet kan överklagas. Innebörden av bestämmelsen är

Kretsen av de klagoberättigade har närmare utvecklats i praxis. Regeringsrätten har i rättsfallet RÅ 1992 ref. 81 uttalat att vad gäller beslut om bygglov anses enligt fast praxis sådana beslut angå – förutom sökanden – ägare till de fastigheter som gränsar direkt till den fastighet bygglovet gäller och därutöver ägare till fastigheter i ett nära grannskap som är särskilt berörda med hänsyn till arten och omfattningen av den åtgärd som avses med bygglovet, naturförhållandena på platsen m.m. Även om en väg skiljer klagandens fastighet från den i ärendet aktuella fastighetens gräns brukar rätt att överklaga anses föreligga, se Didón m.fl., Plan- och bygglagen (1 oktober 2010, Zeteo), kommentaren till 13 kap. 2 § under rubriken ”Vilka har rätt att överklaga?”.

Det nämnda avgörandet, RÅ 1992 ref. 81, gällde också byggande av vindkraftverk. Regeringsrätten tog fasta på att vindkraftverken ansågs utgöra ett främmande inslag i landskapsbilden samt att de kunde bidra till olägenheter och att de kunde ses från de klagandens fastigheter som låg ca 550 meter bort. Vidare har Mark- och miljööverdomstolen i ett avgörande uttalat att en ägare till en fastighet på ett avstånd om 800 meter från ett vindkraftverk har ansetts ha rätt att överklaga ett beslut om bygglov, se Mark- och miljööverdomstolen, dom 2013-06-03, mål nr P 1574-13.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Ylva Abrahamsson Thornefors m.fl.

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att det först hos domstolen har framkommit att Håkan Lindström förutom fastigheten Strängnäs Helgarö-Åsby 3:7

även är ägare till en fastighet som skiljs från fastigheten Knutsberg 1:2 av en väg. Detta påstående har inte motsagts av nämnden och Strängnäs stift. Detta innebär att Håkan Lindström, med hänvisning till de uttalanden i lagkommentaren som redogjorts för ovan, ska anses ha rätt att klaga på nämndens beslut om bygglov i egenskap av rågranne. Domstolen har dock upphävt beslutet om bygglov för vindkraftverken i mål nr P 635-12 och P 1924-12. Det saknas därför skäl att återförvisa målet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

När det gäller övriga klaganden har de, som det har uppfattats av mark- och miljödomstolen, främst anfört allmänna intressen till stöd för rätten att överklaga beslutet om bygglov. Allmänna intressen, t.ex. vindkraftverkens påverkan på de höga natur- och kulturvärdena i området, är inte sådana skäl som kan tillerkänna dem klagorätt, se RÅ 1989 ref. 104. Mark- och miljödomstolen delar därför länsstyrelsens bedömning att de fastigheter som Ylva Abrahamsson Thornefors m.fl., med undantag för Håkan Lindström, äger är belägna på ett sådant avstånd och i förhållande till de vindkraftverk som avses med ansökan om bygglov att de inte kan anses ha rätt att överklaga beslutet. Deras överklaganden ska därför avslås.

Johan Andersson och Bernt Stümer

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att Johan Andersson inte var upptagen som part i det överklagade beslutet. Beslutet att avvisa övriga klaganden kan därför inte anses ha gått honom emot. Johan Anderssons överklagande ska därför avvisas. Domstolen konstaterar också att Johan Andersson är klagande i mål nr P 635-12 som rör vindkraftverken i sak.

Beträffande Bernt Stümer noterar mark- och miljödomstolen att hans fastighet inte är rågranne med någon utav de fastigheter på vilka vindkraftverken ska uppföras. I målet har inte heller framkommit att Bernt Stümers fastighet är belägen i ett nära grannskap som är särskilt berörda med hänsyn till arten och omfattningen av den åtgärd som avses med bygglovet, naturförhållandena på platsen m.m. De hänvisningar som Bernt Stümer har gjort till EKMR och ett avgörande från EU-domstolen ändrar inte domstolens bedömning i denna del. I likhet med de övervägandena som

domstolen gjort ovan kan allmänna intressen inte åberopas som stöd för talerätten. Domstolen delar därför länsstyrelsens bedömning att Bernt Stümer inte kan anses ha rätt att överklaga beslutet. Bernt Stümers överklagande ska därför avslås.

Föreningen

En ideell förening har normalt inte rätt att överklaga ett beslut om bygglov enbart i sin egenskap av förening som är verksam i området eller på grund av att ett antal medlemmar är boende i området. Som mark- och miljödomstolen nu har uppfattat det, åberopar föreningen att den i egenskap av en intresseförening skulle kunna grunda talerätt på att saken skulle angå dess medlemmar. Någon allmän sådan rätt finns inte. Inte heller har en sådan ideell förening som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken rätt – i motsats till vad som gäller ifråga om vissa planbeslut enligt 13 kap. 6 § plan- och bygglagen – att överklaga beslut om bygglov. Någon annan omständighet som skulle kunna medföra att föreningen har talerätt har inte åberopats. Domstolen delar därför länsstyrelsens bedömning att föreningen inte kan anses ha rätt att överklaga beslutet om bygglov. Föreningens överklagande ska därför avslås.

Kent Karlsson m.fl.

Kent Karlsson m.fl. har som de får förstås hänvisat till att de ofta uppehåller sig på fastigheten Knutsberg 1:3 i närheten av vindkraftverken. Vidare har Kent Karlsson och Tommy Karlsson även gjort gällande att de ska anses ha rätt att klaga beslutet om bygglov på grund av att de arrenderar fastigheten Knutsberg 1:3. Nämnden och Strängnäs stift har inte ifrågasatt uppgifterna om hur och i vilken utsträckning som Kent Karlsson m.fl. nyttjar fastigheten Knutsberg 1:3.

Enbart det förhållandet att Kent Karlsson m.fl. ofta uppehåller sig i närheten av den plats där vindkraftverken ska uppföras kan inte, med hänsyn till de uttalanden i förarbetena som redogjorts för ovan, vara tillräckligt för att de ska ha rätt att överklaga beslutet om bygglov. När det sedan gäller den rätt som tillkommer Kent Karlsson och Tommy Karlsson genom att de arrenderar fastigheten Knutsberg 1:3 konstaterar domstolen att de olägenheter som vindkraftverken har beskrivits ge upphov till inte är sådana att hindrar Kent Karlsson och Tommy Karlsson till att utnyttja de rättig-

heter som arrendet för jord- och skogsbruk samt jakt ger dem. Domstolen noterar även att Kerstin Karlsson, uppgiven ägare till fastigheten Knutsberg 1:3 har överklagat beslutet om bygglov och att hon är part i mål nr P 1924-12.

Sammanfattningsvis delar mark- och miljödomstolen länsstyrelsens bedömning att Kent Karlsson m.fl. inte har rätt att överklaga beslutet om bygglov. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (DV427)

Överklagande senast den 5 juni 2014. Prövningstillstånd krävs.

Claes-Göran Sundberg

Maria Backström Bergqvist

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Claes-Göran Sundberg, ordförande, och tekniska rådet Maria Backström Bergqvist. Föredragande har varit beredningsjuristen Alexandra Venander.

LÄNSSTYRELSEN

Södermanlands län

Elisabeth Östlin

0155-26 41 12

BESLUT

Datum

2011-12-15

1(6)

Dnr

2/03-11

403-4710-2010 m fl

NACKA TINGSRÄTT

INKOM: 2012-01-10

MÅLNR: P 129-12

AKTBIL: 3

Se sändlista

Överklagande av Plan- och byggnämndens i Strängnäs kommun beslut om bygglov för två vindkraftverk; Näs 1:4 och Knutsberg 1:2

BESLUT

Länsstyrelsen avvisar följande parterers talan:

Naturskyddsföreningen i Södermanlands län, dnr 403-40-2011
 Föreningen Landskapskydd i Strängnäs, dnr 403-4711-2010
 Hans Åke och Monika Berg (Helgarö-Åsby 4:5)
 Håkan och Christina Lindström (Helgarö-Åsby 3:7)
 Rolf Karlsson (Helgarö-Åsby 1:10)
 Eva Wesslén (Rällinge 1:5)
 Krister Hållidin (Rällinge 4:9)
 Sten och Lilian Onelöv (Helgarö 3:1)
 Kjell Andersson (Björnsund 1:23)
 Börje Karlsson (Helgarö-Åsby 1:5)
 Gunnar Hedin (Rällinge 1:6)
 Hans Kroné (Helgarö 6:1)
 Börje Williamsson (Helgarö 4:5)
 Lillemor Mårtensson (Rällinge 4:7)
 Claes och Margareta Holmgren (Rällinge 4:6)
 Kent Karlsson (Knutsberg 1:6), dnr 403-43-2011
 Åsa Lilja och Örjan Karlsson (Knutsberg 1:13), dnr 403-42-2011
 Tommy Karlsson (Knutsberg 1:14), dnr 403-4710-2010
 Börje Jansson (Stenstavik 1:1), dnr 403-4721-2010
 Anna Björbrand Lövgren och Henric Lövgren (Rällinge 4:10), dnr 403-41-2011
 Catrine Fredlund (Helgarö 7:1 och 5:7), dnr 403-125-2011
 Gunilla Höijer och Kaj Lundahl (Rällinge 5:6), dnr 403-4714-2010
 Gun Lövgren och Arne Lövgren (Rällinge 4:2), 403-4715-2010
 Silja Sandelin (Fogdö-Viggeby 1:17), dnr 403-4722-2010
 Ylva Abrahamsson Thornefors (Knutsberg 1:16), dnr 403-4720-2010
 Bernd Stümer (Helgesta 1:2), dnr 403-2103-2011

Postadress
611 86 NYKÖPING

Besöksadress
Stora torget 13

Telefon
0155-26 40 00 växel

Telefax
0155-26 71 25

E-post
sodermanland@lansstyrelsen.se

Organisationsnr
202100-2262

PlusGiro
35174-2

Bankgiro
5051-8653

Faktureringsadress
FE 98
833 83 STRÖMSUND

Internet
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Datum
2011-12-15

Dnr 2103-2011
403-4710-2010 m fl

Detta beslut kan överklagas till Mark- och miljödomstolen, Nacka tingsrätt, se nedan.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Överklagat beslut

Plan- och byggnämnden i Strängnäs kommun beviljade den 3 november 2010, § 276, bygglov för uppförande av två vindkraftverk med max 2 MW effekt och med en navhöjd på 95 m och en rotordiameter på 90 m på rubricerade fastigheter. Som motiv för beslutet angavs i huvudsak följande. Placeringen av de tänkta vindkraftverken ligger utanför detaljplan i norra delen av Fogdön, ca 3 km nordost om Björsund. Platsen för etableringen består idag av skogsmark och ska så göra även i fortsättningen. De planerade vindkraftverken kommer i viss utsträckning förändra landskapsbilden men inte så allvarligt att påverkan kan stå i strid mot 3 kap 1 § PBL. Inte heller kommer vindkraftverken nämnvärt inkräkta på det rörliga friluftslivet eller anses påtagligt skada områdets natur- och kulturvärden. Avstånd till närmaste bebyggelse är ca 680 m. Detta medför att placeringen av vindkraftverken inte kan anses medföra en betydande olägenhet för de befintliga bostäderna. Den aktuella etableringen ligger inom ett område som av Energimyndigheten är utpekad som riksintresse för vindbruk. Etableringen sammanfaller med riksintresse för Mälaren med öar och strandområden och riksintresse för fiske.

Överklaganden

Beslutet har överklagats av:
Naturskyddsföreningen i Södermanland
Ordförande i Föreningen Landskapsskydd i Strängnäs, även som ombud för följande fastighetsägare/boendes räkning:

- Hans Åke och Monika Berg (Helgarö-Åsby 4:5)
- Håkan och Christina Lindström (Helgarö-Åsby 3:7)
- Rolf Karlsson (Helgarö-Åsby 1:10)
- Eva Wesslén (Rällinge 1:5)
- Krister Hållidin (Rällinge 4:9)
- Sten och Lilian Onelöv (Helgarö 3:1)
- Kjell Andersson (Björsund 1:23)
- Börje Karlsson (Helgarö-Åsby 1:5)
- Gunnar Hedin (Rällinge 1:6)
- Hans Kroné (Helgarö 6:1)
- Börje Williamsson (Helgarö 4:5)
- Lillemor Mårtensson (Rällinge 4:7)
- Claes och Margareta Holmgren (Rällinge 4:6)

Advokat Wilhelm Thornefors såsom ombud för följande tre fastighetsägare:

- Kent Karlsson (Knutsberg 1:6),

BESLUT

3(6)

Datum

2011-12-15

Dir

2103-2011
403-4710-2010 m fl

- Åsa Lilja och Örjan Karlsson (Knutsberg 1:13),
- Tommy Karlsson (Knutsberg 1:14),

Börje Jansson (Stenstavik 1:1)
Anna Björbrand Lövgren och Henric Lövgren (Rällinge 4:10)
Catrine Fredlund (Helgarö 7:1 och 5:7)
Gunilla Höijer och Kaj Lundahl (Rällinge 5:6)
Gun Lövgren och Arne Lövgren (Rällinge 4:2)
Silja Sandelin (Fogdö-Viggeby 1:17)
Ylva Abrahamsson Thornefors (Knutsberg 1:16)
Bernd Stümer (Helgesta 1:2)
Silja Sandelin, (Fogdö-Viggeby 1:17)
Ylva Abrahamsson Thornefors, (Knutsberg 1:16)
Bernd Stümer, (Helgarö-Våla 1:2)

De klagande har såsom det får förstås begärt att det överklagade beslutet upphävs. Som grund för yrkandet har bl a anförts att de planerade vindkraftverkens placering och höga totalhöjd innebär intrång och påtaglig risk för person- och egendomsskador på kringliggande fastigheter. Med beaktande av vindkraftverkens planerade höjd erfordras minst 1 000 m skyddsavstånd till närboende. Boende skulle utsättas för omfattande störningar i olika former såsom ljus, buller och skuggor. Känslig natur, växter, djur- och fågelliv skulle allvarligt skadas och landskapet skulle omvandlas till ett industrilandskap. Möjligheter till skogsbruk, naturliv, rekreation och jakt skulle påverkas negativt. Det har slutligen även framförts synpunkter på Strängnäs kommuns handläggning av ärendet.

SKÅL FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Enligt övergångsbestämmelserna till plan- och bygglagen (2010:900) ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för mål och ärenden som har påbörjats före den 2 maj 2011 och mål och ärenden som avser överklagande av beslut i ett sådant mål eller ärende till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Allmänna regler om rätt att överklaga beslut av förvaltningsmyndighet finns i 22 § förvaltningslagen (1986:223). Där föreskrivs att ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas. Av 3 § samma lag framgår emellertid att, om en annan lag eller förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från förvaltningslagen, gäller den bestämmelsen.

I 13 kap. 5-7 §§ plan- och bygglagen (PBL) ges vissa bestämmelser om vem som har rätt att överklaga. En sådan ideell förening som avses i 16 kap. 13 och 14 §§ miljöbalken får överklaga detaljplaner respektive beslut om upphävande av strandskydd. Rätten för ideella föreningar att överklaga andra beslut enligt plan- och bygglagen är därmed avskuren.

BESLUT

4(6)

Datum
2011-12-15

Dnr 2103-2011
403-4710-2010 m fl

Med hänvisning till ovanstående ska överklaganden av följande ideella föreningar avvisas:

Föreningen Landskapsskydd i Strängnäs och
Naturskyddsföreningen i Södermanlands län

De två nu aktuella vindkraftverken är belägna med ca 500 meters avstånd från varandra.

Enligt praxis anses bygglovsbeslut angå ägare till de fastigheter som gränsar direkt till den fastighet bygglovet gäller och, som tidigare nämnts, därutöver ägare till fastigheter i nära grannskap som är särskilt berörda med hänsyn till arten och omfattningen av det byggande som avses med bygglovet, naturförhållanden på platsen m m. Ingen av fastigheterna med beteckningen Björsund, Helgarö, Helgarö-Väla (undantaget Helgarö-Väla 1:1), Helgarö-Åsby, Rällinge eller Stenstavik är gränsgranne med vare sig Knutsberg 1:2 eller Näs 1:4 och är dessutom belägna mellan 1,5 och drygt 3 km från det närmaste vindkraftverket. Inte heller Knutsberg 1:16 (med ett avstånd av ca 1 km från närmaste vindkraftverk) eller Knutsberg 1:6, 1:13 eller 1:14 uppfyller detta rekvisit. De sistnämnda tre fastigheterna är belägna mellan 1,2 och 1,3 km från Näs 1:4. Med hänsyn härtill kan dessa fastigheters ägare/därpå boende inte anses berörda av den avsedda verksamheten på sådant sätt att de enligt 22 § förvaltningslagen har rätt att överklaga nämndens beslut. Deras överklaganden ska därför avvisas.

Karin Bergkvist
chefsjurist

Elisabeth Östlin
handläggare

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om ni vill överklaga detta beslut ska ni skicka ett överklagande till Länsstyrelsen. Överklagandet ska vara skriftligt och undertecknat av er. Det ska ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag som ni tagit del av beslutet. För det allmänna (t.ex. kommunen) räknas dock tiden från beslutsdagen. I överklagandet ska ni ange vilket beslut som ni överklagar (t.ex. genom att ange beslutets diarienummer), hur ni vill att beslutet ska ändras och varför ni anser att det ska ändras. Länsstyrelsen kommer att sända överklagandet samt Länsstyrelsens och kommunens akt vidare till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt.

BESLUT

5(6)

Datum

2011-12-15

Dnr

2103-204
403-4710-2010 m fl

Sändlista:

Naturskyddsföreningen i Södermanland, Strömgatan 2, 619 34 Trosa, dnr 403-40-2011
Föreningen Landskapsskydd i Strängnäs, Rällinge, Stenhammar 2, 645 92 Strängnäs (dnr 403-4711-2010) ävensom ombud för:

- Hans Åke och Monika Berg, boende på fastigheten Helgarö-Åsby 4:5
- Håkan och Christina Lindström, ägare till fastigheten Helgarö-Åsby 3:7
- Rolf Karlsson, ägare till fastigheten Helgarö-Åsby 1:10
- Eva Wesslén, ägare till fastigheten Rällinge 1:5
- Krister Hållidín, ägare till fastigheten Rällinge 4:9
- Sten och Lilian Onelöv, ägare till fastigheten Helgarö 3:1
- Kjell Andersson, ägare till fastigheten Björsund 1:23
- Börje Karlsson, ägare till fastigheten Helgarö-Åsby 1:5
- Gunnar Hedin, ägare till fastigheten Rällinge 1:6
- Hans Kroné, ägare till fastigheten Helgarö 6:1
- Börje Williamsson, ägare till fastigheten Helgarö 4:5
- Lillemor Mårtensson, ägare till fastigheten Rällinge 4:7
- Claes och Margareta Holmgren, ägare till fastigheten Rällinge 4:6

Wilhelm Thornefors, Advokatfirman Wilhelm Thornefors AB, Birger Jarlsgatan 42, 114 29 Stockholm i egenskap av ombud för:

- Kent Karlsson, Knutsberg 2, 645 92 Strängnäs, ägare till fastigheten Knutsberg 1:6
- Åsa Lilja och Örjan Karlsson, Knutsberg 3, 645 92 Strängnäs, ägare till fastigheten Knutsberg 1:13
- Tommy Karlsson, Knutsberg 4, 645 92 Strängnäs, ägare till fastigheten Knutsberg 1:14

Börje Jansson, Skimmelvägen 7, 177 39 Järfälla, ägare till fastigheten Stenstavik 1:1,
Henric och Anna Lövgren, Rällinge 1, 645 92 Strängnäs, ägare till fastigheten Rällinge 4:10

Ingvar Karlsson och Catrin Fredlund, Helgarö, Haga 1, 645 92 Strängnäs, ägare till fastigheterna Helgarö 7:1 och 5:7

Gunilla Höjjer och Kaj Lundahl, Hasselbacken, Rällinge 5:6, Helgarö, ägare till fastigheten Rällinge 5:6

Gun och Arne Lövgren, Stenhammar2, 645 92 Strängnäs, ägare till fastigheten Rällinge 4:2

Silja Sandelin, Fogdö Eriksberg, 645 92 Strängnäs, ägare till Fogdö-Viggeby 1:17
Ylva Abrahamsson Thornefors, Brinkska Vägen 2 B, 645 30 Strängnäs, fastigheten Knutsberg 1:16

Bernd Stümer, Helgarö, Väla 3, 645 92 Strängnäs, fastigheten Helgarö-Väla 1:2

BESLUT

6(6)

Datum
2011-12-15

Dnr 2103-2011
403-4710-2010 m fl

Kopia till:

Plan- och byggnämnden i Strängnäs kommun, Nygatan 10, 645 80 Strängnäs
Strängnäs stift, Prästlönetillgångar
RGP Vindkraft, Box 639, 581 07 Linköping
Håkan Gilledal, Nickelvägen 23, 632 34 Eskilstuna i egenskap av kontaktperson för
Naturskyddsföreningen i Södermanland

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.